

VI. fejezet

Katonaság, levente, háború

A katonaság a férfiember nagy próbatétele, a háború pedig az anyáké, a feleségeké. Hány fiatal élet veszett oda a frontokon! Idézzük fel a régi katonanótákat, népdalokat emlékezetünkben – bizony legtöbbször a kedveseihez hazavágyó ember keservét mondja el: „Csillagos ég merre van a hazám, merre sirat engem az én édesanyám ...”

Az újhartyániak is meghozták a maguk véráldozatát Mars istenség oltárán, sok jó hartyáni ember neve található hősök emlékművén. Amikor pedig a háborúk véget értek, a hazatérők emlékeiben mesévé szelídült Isonzó, Doberdó, a Don-kanyar és a többi hely ..., pedig tudjuk, nem volt az mese!

VI. Kapitel

Soldaten, Degen, Kriege

Die Armee ist eine große Probe für den Mann, der Krieg auch für die Mütter und Frauen. Wieviele junge Leben gingen auf den Fronten verloren! Erinnern wir uns an die alten Soldatenliedern, Volksliedern – in den meisten von ihnen handelt es sich um das Heimweh des Menschen der heim zu seinen Geliebten will: „Sternheller Himmel, wo ist meine Heimat, wo meine liebe Mutter nach mir weinet.“

Auch die Neuhartiner haben ihr Opfer auf dem Altar des Gottes Mars gebracht, viele gute Neuhartiner Namen sind auf dem Denkmal der Helden zu finden. Und als die Kriege vorbei waren, wurden Isonzó, Doberdo und das Don-Knie zu Erzählungen in den Erinnerungen der Heimkehrer, obwohl wir wissen, dass sie keine Märchen waren.

Chapter VI

The soldiers and knights

Being a soldier is the big trial of men, but war is the trial of mothers and wives. So many lives were lost on the fronts. Let us recall the old songs of the soldiers and folksongs, most of them telling us about the pain of men longing for their beloveds and for their homes: „Starry sky, where is my homeland, where is my mother crying for me...”

Újhartyán also had its casualties on the altar of god Mars - there are many names of people, who lived in Újhartyán on the monuments of heroes. And when the war ended also in the memory of the people returning from war, then the battles at Isonzo, Doberdo, and the Don, became tales, though we know that it was reality.

143. Kerekes Benjamin emléklapja az 1890-es években.

144. Schuszter József az első világháborúban 1914 - 16 között.

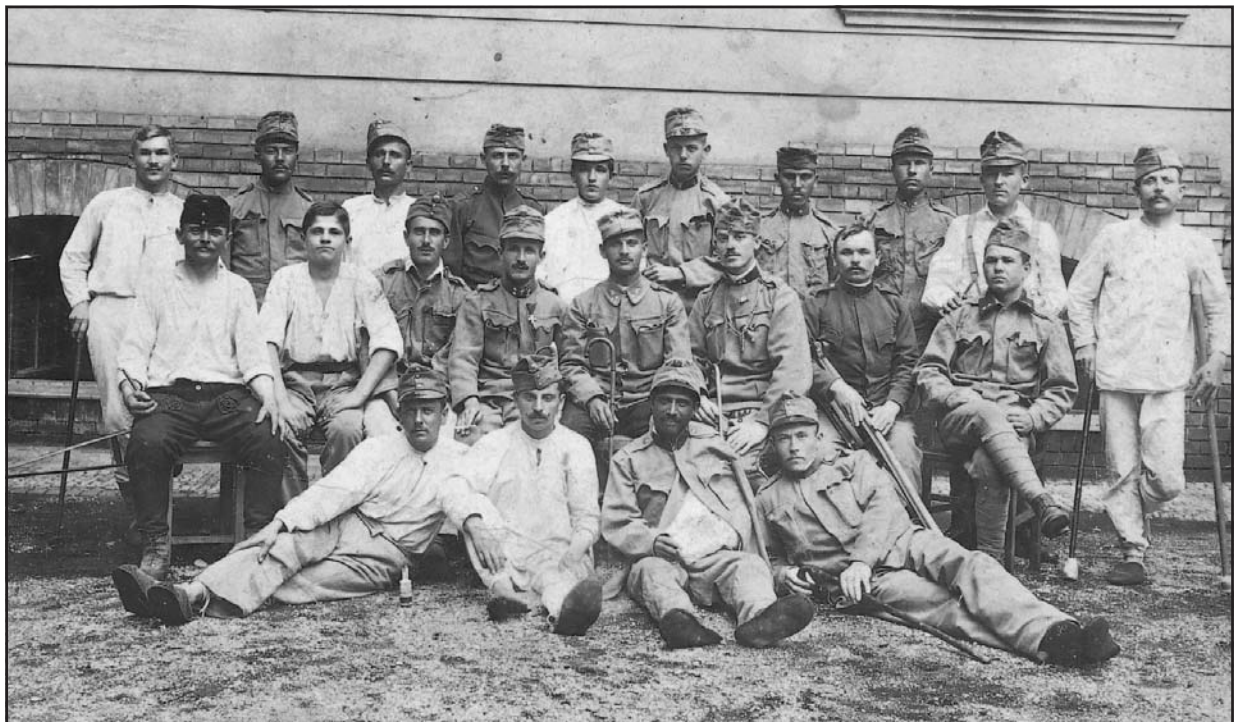

145. Schenk Jakab (született 1868) 1912-ben készült képe.

146. Keind I György huszáregyenruhában a XIX. sz. végén, 1890 körül.

147. Az I. Világháborúban az orosz fronton.
Id. Hümpfner János a felső sorban balról második – lábadozik egy bécsi kórházban.

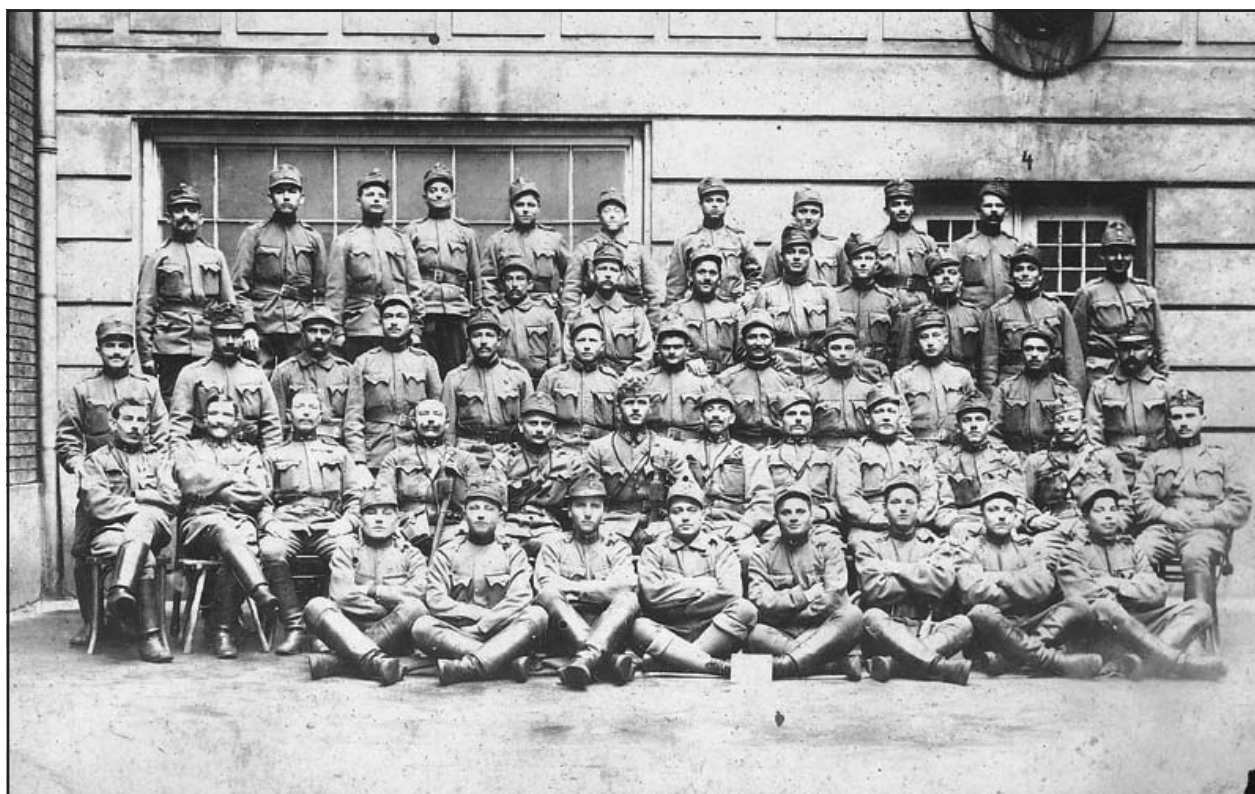

148. Gombár Lipót katonaképe 1915-ből.

149. Lang Márton honvéd 1918.

150. Katonakép 1918-ban. A földön ülve, jobbról a második Fajth Mibály.

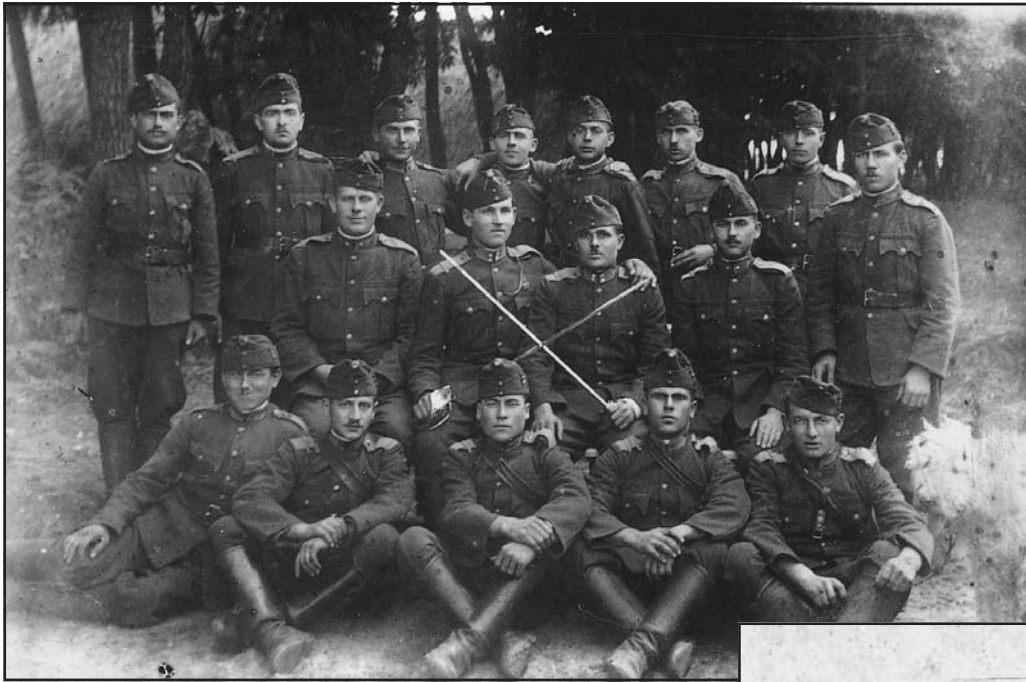

151. A kép ismeretlen helyen készült az első világháború idején. A felső sorban balról a második Schusztler József, a kürtös mellett alsó ülő sorban Kaldenecker (Kisbíró) József.

152. Fajth Mihály 1918-ban a tiroli fronton.

153. Kaldenecker György buszár egyenruhában az 1920-as évek elején.

154. Katonai csoportkép 1931-32-ből, a felső sorban, balról a második Klöczl Tamás.

155. Kaldenecker György (balról a második) katonatársával az 1920-as évek elején.

156. 1938. Erdély visszavétele. Az álló sorban balról az első Valóczki József, a harmadik Fajth György, a hatodik Hölle András, középső sorban balról az első Márton József, mellette Tóth János, a balról fekvő Bobák Mihály.

157. Katonák 1916-ban, közöttük Ulicska István (fentről a harmadik sorban a batodik).

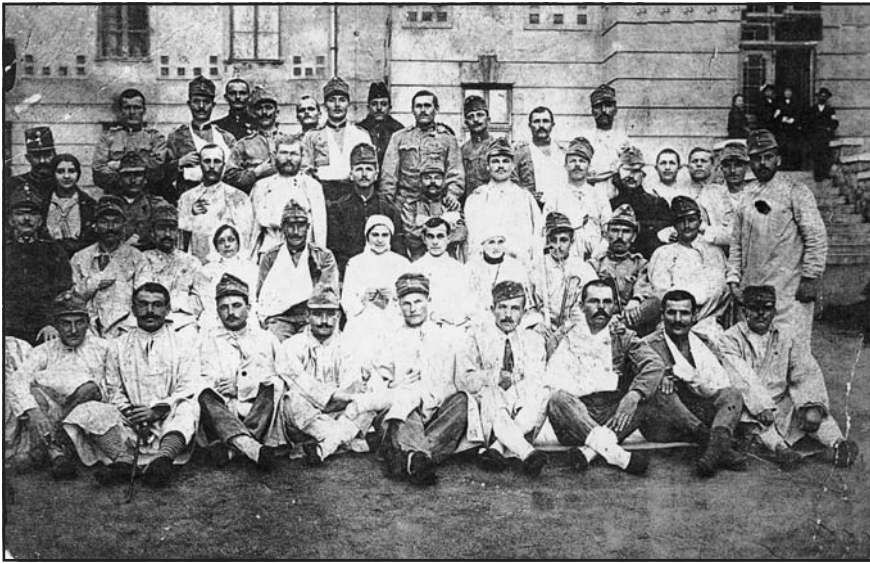
158. Katonák a kórházban,
köztük Ulicska István
(középen fekve).

159. Kölesz István 1926-ban.

160. 1943-ban az orosz fronton,
balról Schulcz János.

161. Az I. Világháború idején
1914-ben, Pozsonyban
a Vöröskeresztes kórházban.

162. Kaldenecker János (Svaldi kovács)
katona képe 1917-ben.

163. König András (jobbról) és sógora, Fajth József
az 1930-as évek végén.

164. Ménich András 1935-ben.

165. Surman Antal buszáregyenruhában 1937-ben.

166. Schusztér József katonaképe az első világháború idejéből.

167. Surman József (Slosser Józsi bácsi) katonaképe 1938 körül.

168. Ismeretlen
rendeltetésű gép az orosz
fronton
a II. világháborúban.
Stégner (Malmos) Pál
jobbra fent.

169. Újhartyániak a II. Világháborúban.

Álló sor balról: Lauter József, Aschenbrenner Mihály, Ménich András, Hornyák György.

A középső sorban Keindl János, Lauter Mátyás, –, jobbra fekszik (kezében cigaretta) Németh József.

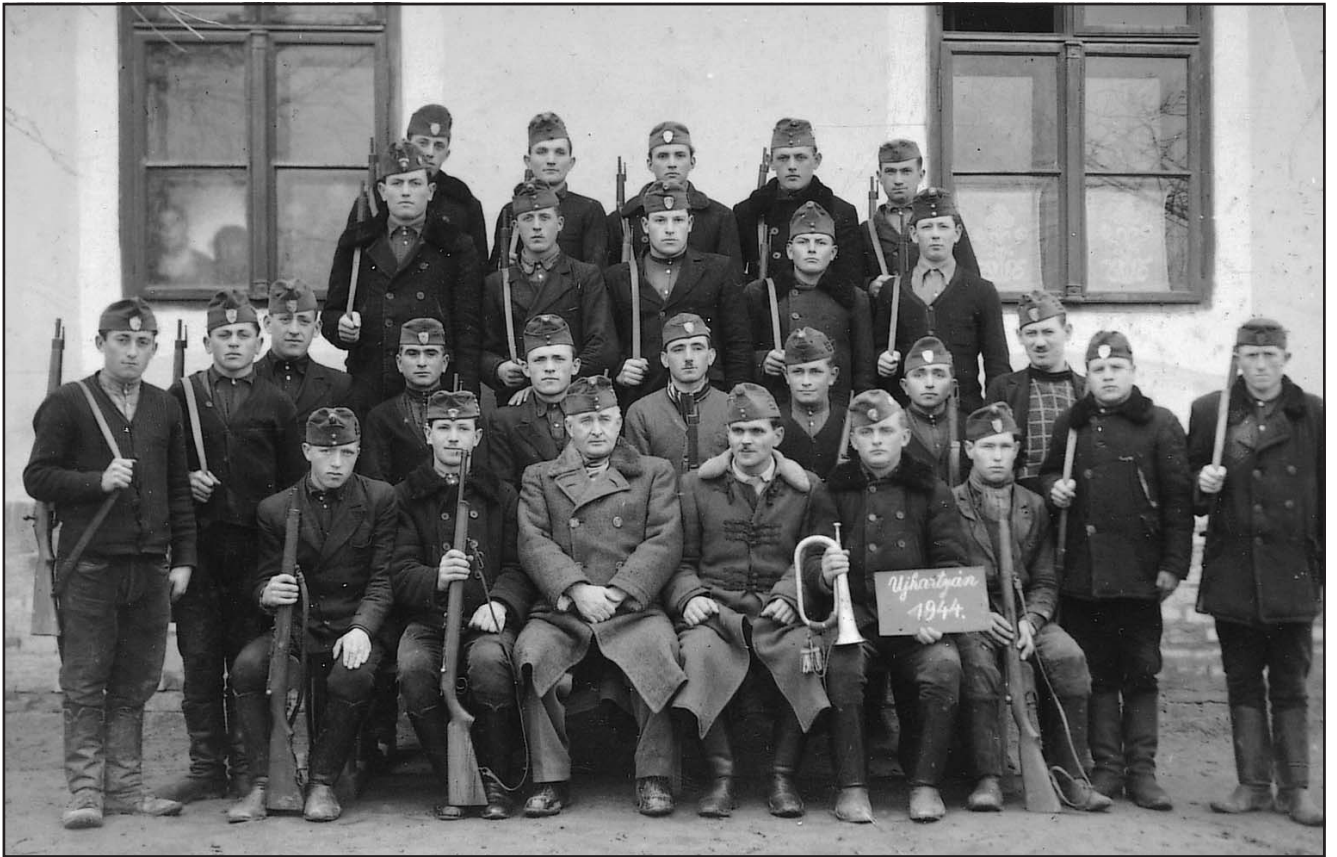

170. Wachsmann János
az I. világháborúban
– az álló sorban, balról az első.

171. Levente tanfolyamon 1938 -ban Ócsán, köztük két újhartyáni: Gattyán Jakab (fentről a második sorban jobbról a nyolcadik, sapkában) a tizenkettedik Miták György.

172. Újhartyáni leventék 1944-ben. Sashegyi Mihály az oktató Bocskay kabátban.

173. Levente csapat 1944-ben. A levente parancsnok Sashegyi Mihály (középen).

*174.
Újhartyáni levétek 1944.

175. Cserna Mátyás katonaképe 1942-ben a Don-kanyarban,
a II. világháborúban hősi halált halt.

176. A lenti képen (jobb szélén áll) ugyancsak ő látható bajtársai
körében.

177. Emlékkép
1941-ből:
Újvidék visszatért .
Gattyán Jakab
az alsó sorban balról
a második.

178. Bolekov 1944. július 18.
Vagonok, fegyverek, katonák
Tóth Pál emlékképe.

179. Pihenés valahol
az orosz fronton
1943-ban.
A bal szélső (kihajol)
Cserna György.

180. Rizmajer György 1942-45.

181. Farkas Márton katona képe 1946.

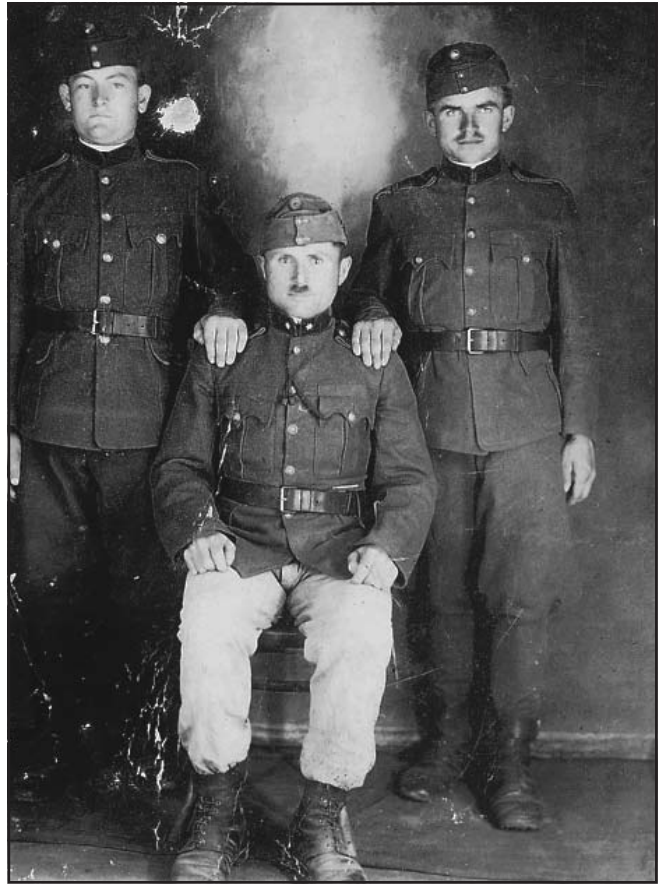
182. Kaldenecker János (Vacsi Jani) katona képe 1943-ból.

183. Gombár István lovas katona 1939-1940.

184. Schenk Ferenc kb. 1941-42-ben.

185. Bajtársak a II. világháborúban
– balról jobbra: Svébis Jakab, Rizmajer Lőrinc
és Rizmajer Pál.

186. Rizmajer György (Trafikos Gyuri) és Kaldenecker Lőrinc az 506-os hadi kórházban,
látogatóban Kaldenecker Ferenc betegágyánál 1942-45 körül.

M. kir. I. honv. hirodó zászlóalj.

400/276. Ki. 1040. szám.

Származási igazolvány.

Az igazoló bizottság megállapítása szerint:

a) Kleineisel József hirodó kapitány.

aki Kleineisel Márton és Hölle Erzsébet
szülőktől 1916. évi szeptember hó 24-én
Újhartyán (..... megye) született,

nagyszülőikig bezárólag tiszta keresztény származású;

b) Kleineisel ^{Józsefné,} ~~Martonne~~ szül. Kaldenecker Erzsébet

aki Kaldenecker Béla és Lang Katalin
szülőktől 1920. évi január hó 15-án
Újhartyán (..... megye) született,

nagyszülőikig bezárólag tiszta keresztény származású.

Budapest, 1940. évi október hó 22.n.

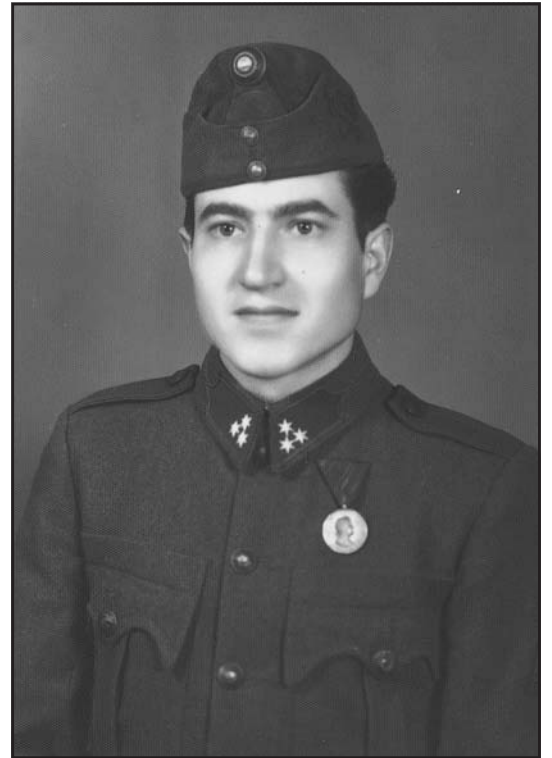
igazoló bizottsági tag.

igazoló bizottsági tag.

188. Major András katonaképe 1940.

189. Schulcz (Szentesi) Lipót
továbbszolgáló katona (1942. II. 13.).

190. Petrányi József 1942-ben.

191. Komjáti János 1944-ben.

192. Stégner Pál (balról az első) bajtársaival a harcok ritka szüneteiben.

193. Valahol Oroszországban 1943-44 körül. Az ülő sor jobb szélén Stégner Pál.

194. Pibenő a frontra vezető út során
– 1944. július 18-án Bolekovban.

195. Hadifoglyokra vigyázó őrség, 1940 körül. A csoportképen a kép tulajdonosa szerint újhartyáni és környékbeli katonák láthatók, nem sikerült azonosítani őket.

196. – 197. Lemberg 1944. március 29., elöl középen Tóth Pál ... és a katonakönyve.

198. Egy rekviráló zászlós, Hümpfner Katalin (Kaldenecker Józsefné) és Fajth Erzsébet (Manger Henrikné) a kötelező iskolai Bocskai egyenruhában a Fő utca 15. sz. előtt.

199. Tunner Imre 1949-ben Budapesten, a Városligetben.

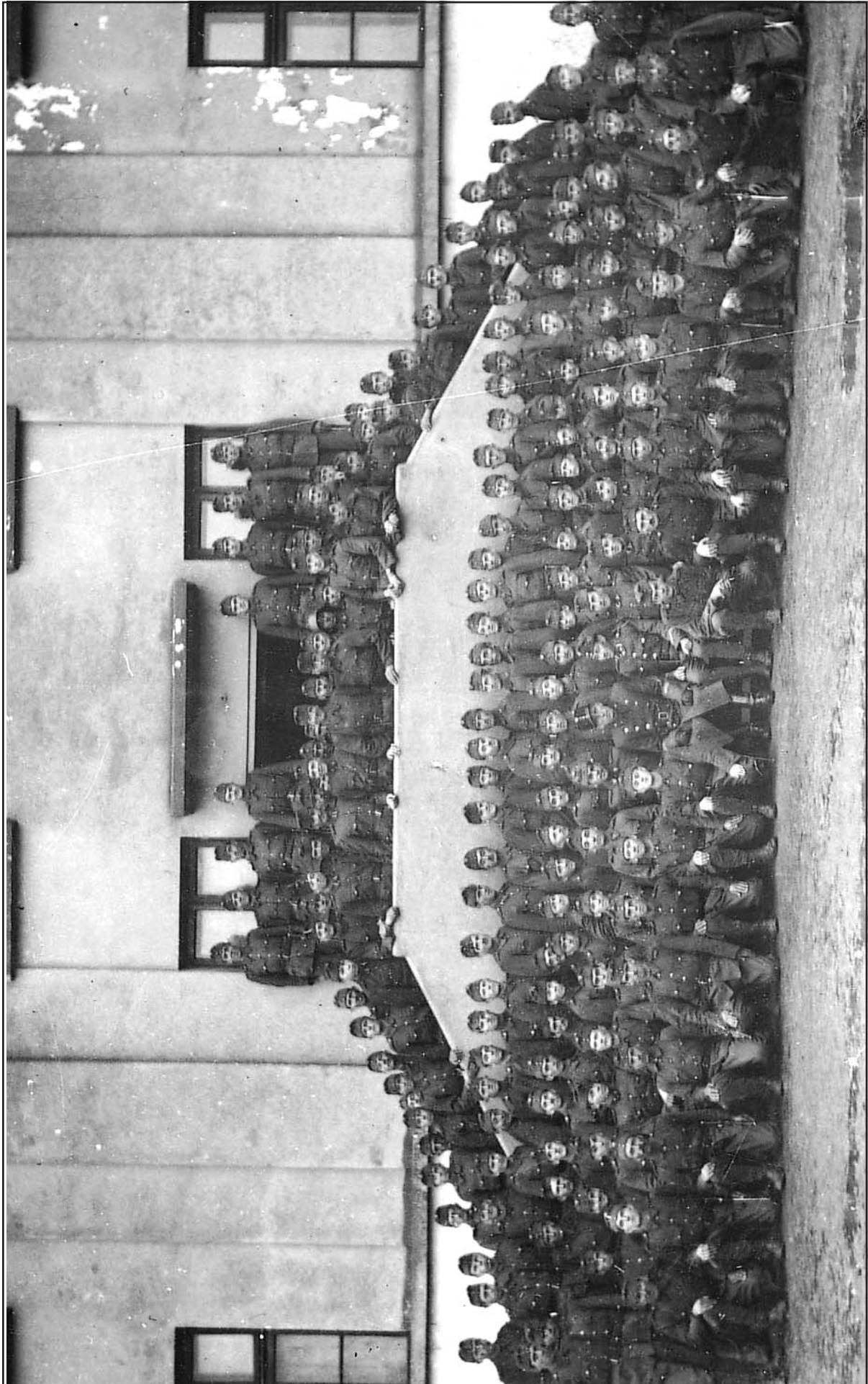
200. Az aradi katonakórházban 1915 közepén. Középen ül Kaldenecker József akinek átlótték a bal karját.

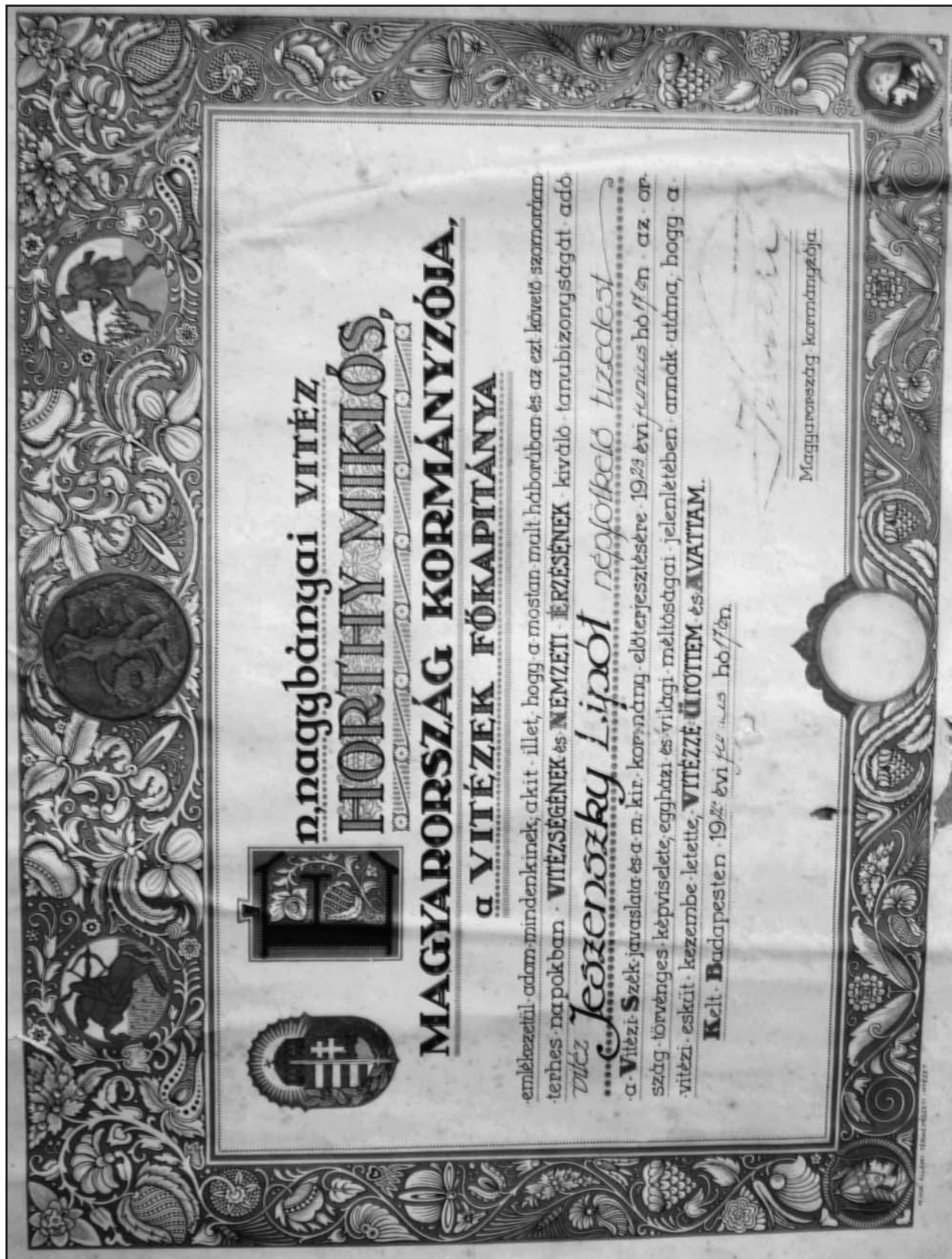
201. Schenk István, az eredeti Schenk kocsmá tulajdonosa (I. Világháborús kép).

202. Kaldenecker Márton – 1943 őszén a sepsiszentgyörgyi laktanya előtt.

203. A sepsiszentgyörgyi laktanya udvarán az egész alakulat, 1944-ben. A felső álló sorban a tizenötödik Kaldenecker Márton.

204. Egy kortörténet dokumentum. Jászenszky Lipót tizedes vitézzé avatása alkalmából kiadott oklevél és ...

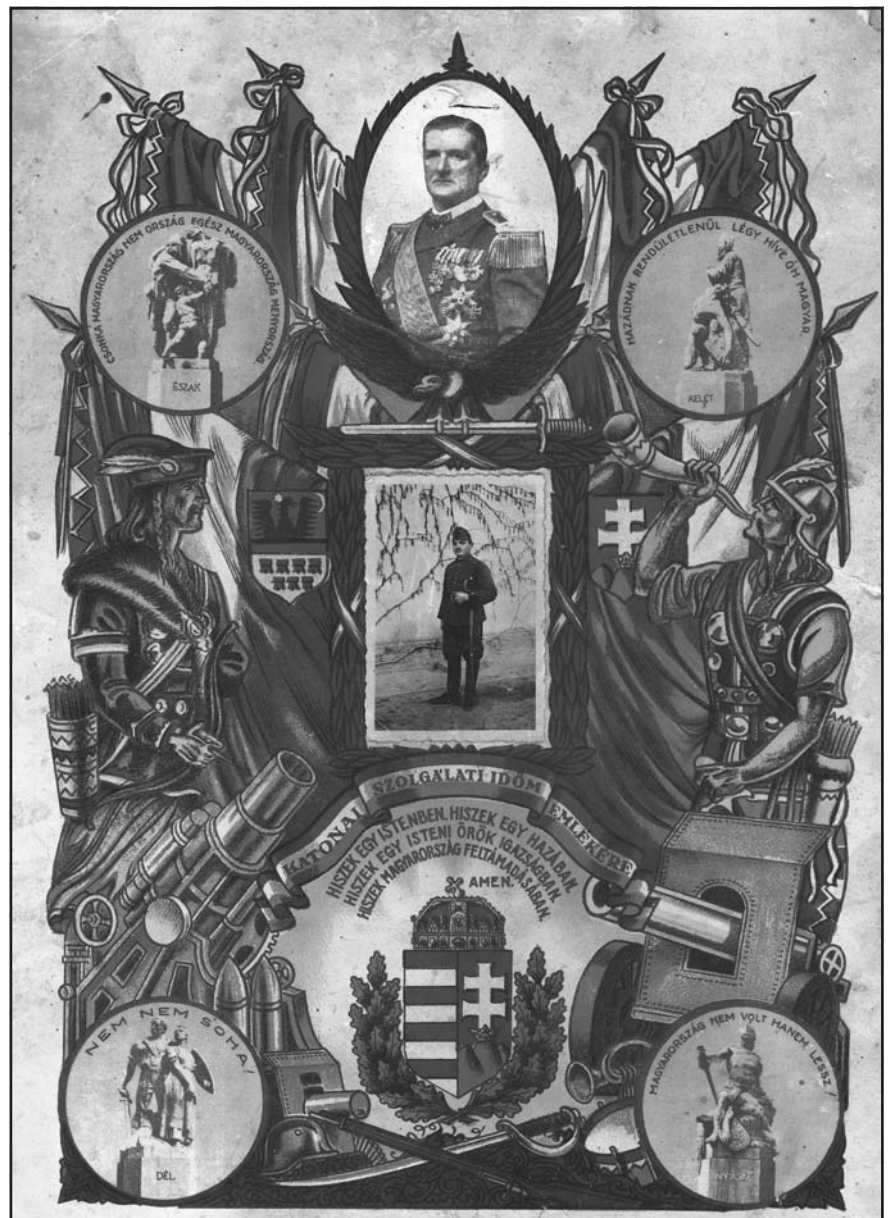

205. ... az oklevél indoklása

206. Jeszenszki Lipót katonaképe, az első világháború idejéből.

207. Valahol Oroszországban, 1944-ben.
A teberautón, középen Kaldenecker Márton,
katonatársaival.

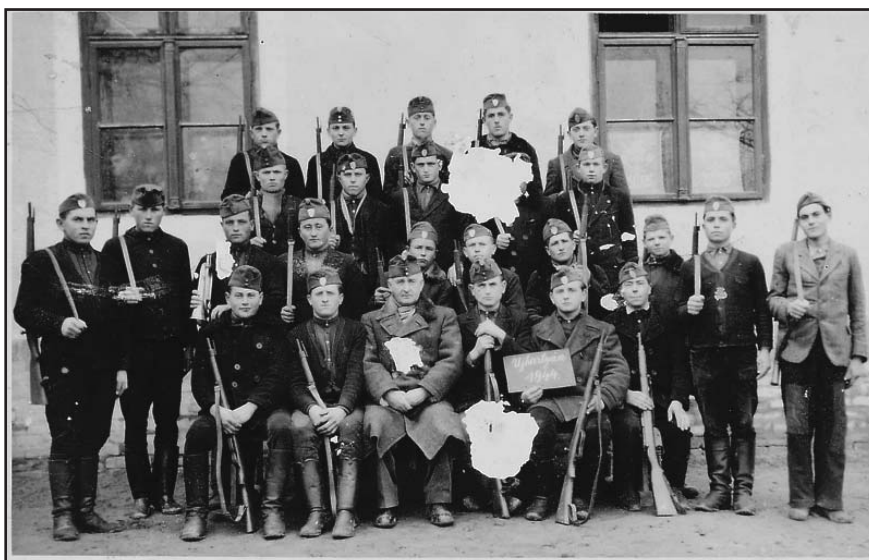
208. Katonai Emlék, 1935-ből ...
A képen Arlath István.
Leszereléskor minden katona
ilyen emlélapot kapott.

209. Vonat indul a frontra
a Tisza mellett Kárpátalján,
a II. világháború idején.
A szerelvényen utazik
Rutterschmidt János.

210. Katonák 1942-ben.
Balról a második Serfel József.

* 211. Leventék 1944-ben.

